

Автор фото – прес-служба Міністерства освіти та науки України

Педагогічна інтернатура, контракти для директорів та вчителів на пенсії, учнівське самоврядування, можливості для створення справжньої старшої профільної школи, можливість для учнів обирати свою освітню траєкторію, фінансова автономія шкіл, більше можливостей для професійного зростання та збільшення зарплат вчителів. Все це та інші новації передбачає новий Закон “Про повну загальну середню освіту”, що був прийнятий Верховною Радою України сьогодні, 16 січня 2020 року. Документ підтримали 327 народних депутатів.

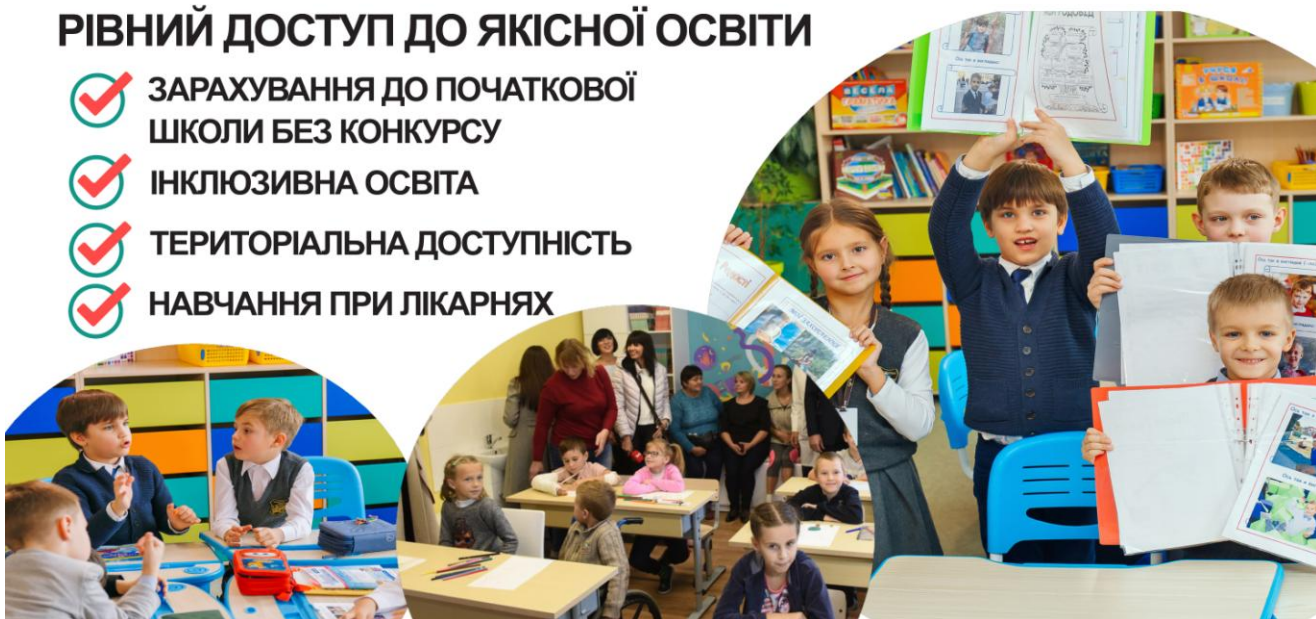
“Цей Закон – це нові можливості для наших учнів, вчителів та освітніх управлінців, а також гарантії для батьків. У 2017 році був прийнятий Закон “Про освіту”, який передбачив багато потрібних нашої системі новацій, але знарядь для його втілення критично не вистачало. Закон “Про повну загальну середню освіту” – це реальні інструменти, які допоможуть втілити реформу. Попереду багато кропіткої роботи, ми до неї готові. Але нас замало, реальна школа – це не стіни і не закони, а перш за все вчителі, батьки та учні. Я закликаю всіх нас не зупинятися і разом працювати над побудовою Нової української школи – вона залежить від кожного із нас”, – відзначила Міністр освіти і науки України Ганна Новосад.

Якими є основні новації Закону для УЧНІВ?

Гарантії рівного доступу до освіти. Так, Закон гарантує зарахування дітей до початкової школи без жодних конкурсів, при цьому заклад має бути територіально доступним для дітей незалежно від їхнього соціального статусу чи місця народження. Інклюзивність – тобто можливість дітям з особливими освітніми потребами навчатися в звичайних школах за власною освітньою траєкторією – також передбачена документом і гарантується учням.

РІВНИЙ ДОСТУП ДО ЯКІСНОЇ ОСВІТИ

- ✓ ЗАРАХУВАННЯ ДО ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ БЕЗ КОНКУРСУ
- ✓ ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА
- ✓ ТЕРИТОРІАЛЬНА ДОСТУПНІСТЬ
- ✓ НАВЧАННЯ ПРИ ЛІКАРНЯХ

Діти на тривалому стаціонарному лікуванні завдяки прийняттю цього документа нарешті отримають захищене законом право здобувати освіту в медзакладах.

Побудова індивідуальної освітньої траєкторії. Цей механізм дає можливість кожному учню гнучко та з урахуванням власних потреб і талантів будувати своє навчання. Це важливо передусім для дітей з особливими освітніми потребами й тих учнів, що додатково поглиблено навчаються поза школою чи прагнуть навчатись вдома.

Для роботи за індивідуальною траєкторією учень та/або його батьки повинні будуть звернутися із заявою до школи. Під це створюватимуть індивідуальний навчальний план, який писатимуть разом педагоги, батьки та учень, схвалюватиме педрада та затверджуватиме директор.

Далі для підтвердження знань з предметів, які здобуваються поза закладом, проводиться звичайне річне оцінювання чи ДПА.

Якщо ж йдеться про підтвердження результатів за домашньою формою, школяру потрібно буде здавати семестровий контроль (тобто 2 на рік).

УЧНІ ОТРИМАЮТЬ МОЖЛИВІСТЬ БУДУВАТИ ВЛАСНУ ОСВІТНЮ ТРАЄКТОРІЮ

**Для учнів
з особливими
освітніми потребами –
успішна інтеграція
у життя звичайної
школи**

**Для учнів, які
мають додаткові
заняття – можливість
перезарахувати
позаурочні заняття та
не відвідувати окремі
шкільні предмети**

**Для учнів,
які перебувають
на домашньому
навчанні – легко та
безпечно отримати
повну загальну
середню освіту**

**Учні мають право на
отримання додаткових
індивідуальних та/або
групових консультацій
та/або занять з
навчальних предметів**

Додаткові індивідуальні та/або групові консультації для учнів. Закон вперше відкриває можливість надання учням, що цього потребують, індивідуальних та/або групових консультацій на базі школи. Планується, що такі консультації оплачуватимуться за рахунок держави.

МЕХАНІЗМ ЗАТВЕРДЖЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ

**розробляється
педагогічними
працівниками у взаємодії
із учнем та його батьками**

**схвалюється
педагогічною
радою**

**затверджується
керівником**

ДЛЯ ПІДТВЕРДЖЕННЯ ОТРИМАНИХ ЗНАЬ

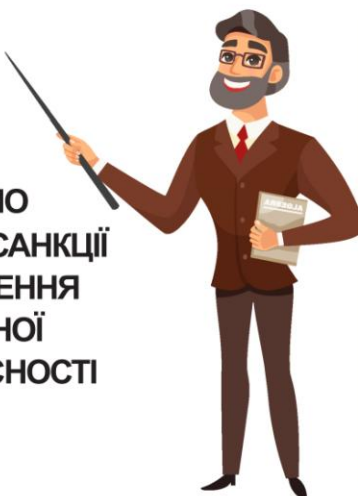
– РІЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ ТА/АБО ДПА

ДЛЯ СІМЕЙНОЇ ФОРМИ

– СЕМЕСТРОВЕ ОЦІНЮВАННЯ

Право на справедливе оцінювання та вимоги до доброчесності. Закон вперше на законодавчому рівні встановлює право учнів на справедливе, неупереджене, об'єктивне, незалежне, недискримінаційне та доброчесне оцінювання результатів навчання, незалежно від виду та форми здобуття ними освіти.

СПРАВЕДЛИВЕ ОЦІНЮВАННЯ ТА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

 **ЧІТКО
ПРОПИСАНО
МОЖЛИВІ САНКЦІЇ
ЗА ПОРУШЕННЯ
АКАДЕМІЧНОЇ
ДОБРОЧЕСНОСТІ**

**Закріплено право
на:**

- справедливе
- неупереджене
- об'єктивне
- незалежне
- недискримінаційне
- доброчесне

оцінювання

Водночас документ деталізує та доповнює положення Закону України «Про освіту» та встановлює конкретні види відповідальності за порушення академічної доброчесності.

Вибір предметів учнями. Закон запроваджує право учнів обирати курси, навчальні предмети (інтегровані курси).

**БІЛЬШИЙ ВИБІР
ПРЕДМЕТІВ ЗА
ВИБОРОМ –
МОЖЛИВІСТЬ
СТВОРЕННЯ
МІЖКЛАСНИХ
ГРУП**

Три адаптаційні цикли навчання – 1-2 класи, 5-6 класи та 10 клас. Це також новація новоприйнятого Закону, ці періоди – найбільш вразливі для дітей впродовж шкільного життя. Відтепер це обов'язково враховуватиметься при плануванні навчання у школах.

ВРАХОВУВАТИМУТЬСЯ ВІКОВІ ОСОБЛИВОСТІ ДІТЕЙ: ПЕРЕДБАЧЕНО 3 АДАПТАЦІЙНІ ЦИКЛИ

1

АДАПТАЦІЙНО-ІГРОВИЙ
ЦИКЛ

1-2 КЛАСИ

2

АДАПТАЦІЙНИЙ
ЦИКЛ

5-6 КЛАСИ

3

ПРОФІЛЬНО-АДАПТАЦІЙНИЙ
ЦИКЛ

10 КЛАС

Більше прав для учнівського самоврядування. Закон передбачає:

- чіткі повноваження учнівського самоврядування;
- право керівнику учнівського самоврядування на невідкладний прийом керівником закладу освіти;
- право учнів через своїх представників брати участь у засіданнях педагогічної ради з усіх питань, що стосуються організації та реалізації освітнього процесу.

ПОСИЛЮЄ УЧНІВСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ

- ✓ чіткі повноваження учнівського самоврядування
- ✓ надає право керівнику учнівського самоврядування на невідкладний прийом керівником закладу освіти
- ✓ визначає право учнів через своїх представників брати участь у засіданнях педагогічної ради з усіх питань, що стосуються організації та реалізації освітнього процесу

Реалізація права кожної української дитини на оволодіння державною мовою. Як анонсувалось раніше, Закон передбачає три моделі вивчення

української мови у школах. Дана новація – результат деталізації положень Закону “Про освіту”. Відповідна стаття документа була написана за результатами численних консультацій з представниками національних меншин та за результатами рекомендацій Венеціанської комісії.

Отже, перша модель передбачена для корінних народів України, що не проживають у мовному середовищі своєї мови та не мають держави, яка цю мову захищала б та розвивала. Найперше йдеться про кримських татар.

Для них у першу модель закладено навчання мовою корінного народу з 1 до 11 (12) класу поряд з ґрунтовним вивченням української мови.

Друга модель – для шкіл з навчанням мовою національних меншин, мови яких належать до мов ЄС. Залежно від мовної групи та мовного середовища проживання, використання цієї моделі може бути різне, але основи такі:

- материнською мовою, поряд з вивченням державної, вони навчатимуться у початковій школі;
- у 5 класі не менше 20% річного обсягу навчального часу має викладатись українською з поступовим збільшенням обсягу, щоб у 9 класі досягти позначки у не менше 40% предметів, які вивчаються державною мовою;
- зі старшої школи не менше 60% річного обсягу навчального часу в цих закладах має читатись державною мовою.

Третя модель працюватиме для решти національних громад України. Вона стосується нацменшин, мова яких належить до однієї з українською мовної сім’ї, а також що проживають переважно в середовищі власної мови (російська мова). Там початкова школа також буде мовою меншини разом із вивченням української, а з 5 класу не менше 80% навчального часу читатиметься державною мовою.

Якими є основні новації Закону для ВЧИТЕЛІВ?

Реальна педагогічна автономія вчителя у:

- створенні програм;
- розробці власної системи оцінювання та заохочення учня (зі створенням шкали переведення у 12-бальну шкалу);
- підвищенні кваліфікації за власним вибором та за кошт держави.

УЧИТЕЛЬ ОТРИМАЄ РЕАЛЬНІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ СВОБОДИ

**Формувати
програму
на основі
Державного
стандарту**

**Розробляти власну
систему оцінювання
та мотивації учнів
(з таблицею переведення
у 12-бальну шкалу)**

**Підвищувати
кваліфікацію
за власним
вибором за гроші
держави**

Більші можливості для зростання зарплати вчителя. Документ передбачає більше доплат для вчителів, зокрема від 10 до 20% від зарплати за завідування ресурсними кімнатами, кабінетами інформатики та спортивними залами. Окрім цього, педагоги зможуть отримувати додаткові доплати, які завдяки закону матиме змогу встановлювати засновник закладу.

“Це лише окремі кроки у напрямі збільшення зарплати вчителя. Цьогоріч Міністерство освіти і науки планує комплексну реформу заробітної плати – вона, зокрема, передбачатиме внесення частини надбавок в оклад педагога та гарантії рівня зарплати для всіх вчителів”, – відзначила Ганна Новосад.

НОВІ ДОПЛАТИ ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ

від 10 до 20 %

за завідування:

**кабінетами
інформатики**

**ресурсними
кімнатами**

**спортивними
залами**

+ додаткові доплати, встановлені засновниками

Педагогічна інтернатура для молодого вчителя. Перший рік роботи молодий вчитель проходитиме педагогічну інтернатуру. В її межах він чи вона отримає наставника, який буде зобов'язаний надавати консультації молодому фахівцю та допомагати йому стати успішним вчителем. Наставник отримуватиме додаткову 20% надбавку.

ДЛЯ МОЛОДОГО ВЧИТЕЛЯ – ПІКЛУВАННЯ ТА ПІДТРИМКА

- ✓ Перший рік роботи – педагогічна інтернатура
- ✓ Молодий вчитель отримує наставника
- ✓ Наставник зобов'язаний надавати консультацію молодому вчителю та допомагати йому стати успішним вчителем
- ✓ Наставник отримує 20% надбавку
- ✓ Молодим вчителем може стати людина з будь-якою вищою освітою

Більше можливостей для педагогічного зростання вчителів. Так, новий Закон встановлює державні гарантії на підвищення кваліфікації вчителя та передбачає його співфінансування з державного та місцевих бюджетів, можливість підвищувати кваліфікацію у недержавних провайдерів, створення нових центрів професійного розвитку педагогічних працівників.

Документ також визначає категорії педагогічних працівників, що мають право на проходження сертифікації, та права і обов'язки, яких набувають учителі у разі її успішного проходження.

Якими є основні новації Закону для БАТЬКІВ?

БІЛЬШЕ МОЖЛИВОСТЕЙ ДЛЯ ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ ВЧИТЕЛІВ

- ✓ визначає категорії підпрацівників, що мають право на проходження сертифікації
- ✓ дає державні гарантії на підвищення кваліфікації (співфінансування з державного та місцевих бюджетів)
- ✓ можливість підвищувати кваліфікацію у недержавних провайдерів
- ✓ передбачає створення нових центрів професійного розвитку педагогічних працівників

Безпечніше середовище для дітей. Закон дає можливість батькам супроводжувати дитину з особливими освітніми потребами під час навчання, а також надає гарантії захисту учнів від булінгу. Окрім цього, документ передбачає обов'язкове навчання вчителів основам домедичної допомоги та закриває доступ у заклад особам, які вчинили злочин проти статевої свободи чи статевої недоторканності дитини.

БАТЬКИ ОТРИМАЮТЬ БЕЗПЕЧНІШЕ СЕРЕДОВИЩЕ ДЛЯ ЇХНІХ ДІТЕЙ

Батьки можуть супроводжувати дитину з особливими освітніми потребами під час навчання

Захист дітей від цькування

Педагогічні працівники пройдуть навчання та володітимуть навичками домедичної допомоги

Особи, які вчинили злочин проти статевої свободи чи статевої недоторканності дитини, не зможуть працювати в закладі освіти

БАТЬКИ МОЖУТЬ ІНІЦІЮВАТИ ІСТИТУЦІЙНИЙ АУДИТ

Право ініціювати проведення позапланового інституційного аудиту закладу освіти. Ідеологія такої перевірки змінена – вона направлена передусім на підтримку та захист школи та всіх учасників освітнього процесу. Якщо батьки

вбачають проблеми у роботі закладу та вичерпали усі можливості вирішити це разом із адміністрацією школи, інституційний аудит зможе розставити крапки над «і» та допомогти знайти оптимальний вихід із ситуації.

Якими є основні новації Закону для ОСВІТНІХ УПРАВЛІНЦІВ?

Більше можливостей для підсилення шкіл педагогами. Новоприйнятий Закон відкриває можливість стати вчителем людині з будь-якою, а не лише педагогічною, вищою освітою. Також документом передбачається, що обов'язкове переведення вчителів-пенсіонерів на строкові контракти має відбутись до 1 липня 2020 року.

Нові підходи до призначення директорів шкіл. Згідно з Законом «Про освіту», директор може займати свою посаду не більше 2 термінів по 6 років поспіль в одному закладі.

Однак щоб ця змінність влади давала позитивні наслідки для розвитку закладу, мають діяти прозорі та чесні механізми виборів директорів. З урахуванням пілотування різних видів конкурсного відбору директорів Закон встановлює, що колектив школи та батьки відіграватимуть дорадчу роль під час виборів, але сам конкурс проводитиме незалежна комісія. Також обов'язковою є відеотрансляція та відеофіксація відбору. Це має мінімізувати використання адмінресурсу директором, а також вплив виборів на навчальний процес.

БІЛЬШЕ МОЖЛИВОСТЕЙ ДЛЯ ЧЕСНИХ ТА ПРОЗОРИХ ВИБОРІВ ДИРЕКТОРА

ОБИРАЄТЬСЯ НА 2 ТЕРМІНИ

Конкурсна комісія:

- **від 6 до 15 осіб**
- **представники засновника**
- **представник держадміністрації або ДСЯО**
- **представники громадськості (ГО, професійних об'єднань, експерти у сфері ЗСО)**

з правом дорадчого голосу – представники самоврядування закладу, на посаду керівника якого оголошено конкурс

Закон також передбачає, що в межах конкурсу директор обов'язково повинен буде представити стратегічний план розвитку закладу.

При цьому до 1 липня 2020 року директори шкіл, які перебувають на безстрокових трудових угодах, будуть в обов'язковому порядку переведені на строкові трудові угоди на 6 років (на 1 рік – для директорів, які отримують пенсію за віком) з наступною можливістю брати участь у конкурсі.

ДИРЕКТОР МАЄ:

- Представити стратегічний план розвитку закладу
- Передбачено обов'язковий перехід на строкові угоди: для директорів пенсійного віку – річний контракт з можливістю переукладання, для решти – 6 років

Фінансова автономія шкіл. Новоприйнятий Закон передбачає більше можливостей для шкіл у використанні власних коштів. Зокрема на:

- формування структури закладу та штатного розпису;
- встановлення доплат, надбавок, виплати матеріальної допомоги, премій та/або їхніх розмірів, інших видів стимулювання та відзначення працівників;
- оплату поточних ремонтних робіт приміщень і споруд закладів загальної середньої освіти;
- оплату підвищення кваліфікації педпрацівників;
- укладення цивільно-правових угод для забезпечення діяльності закладу.

БІЛЬША ФІНАНСОВА АВТОНОМІЯ ШКОЛИ

- формування структури закладу та штатного розпису
- встановлення доплат, надбавок, виплати матеріальної допомоги, премій та/або їх розмірів, інших видів стимулювання та відзначення працівників
- оплата поточних ремонтних робіт приміщень і споруд закладів загальної середньої освіти
- оплата підвищення кваліфікації педпрацівників
- укладення цивільно-правових угод для забезпечення діяльності закладу